

Η νέα δικονομία του Ελεγκτικού Συνεδρίου

Ο ν. 4700/2020

Το συνταγματικό περιβάλλον

Το Ελεγκτικό Συνέδριο ως θεσμός της δικαιοδοτικής λειτουργίας

Θεμελίωση: Η κατάταξη του άρθρου 98 στο Κεφάλαιο Δεύτερο «Οργάνωση και δικαιοδοσία των δικαστηρίων» του Τμήματος Ε' «Δικαστική εξουσία» του Συντάγματος.

Συνέπειες: Η αμιγώς δικαστική φύση του Ελεγκτικού Συνεδρίου διατηρείται ανεξάρτητα από τις ειδικότερες αρμοδιότητες που ασκεί (άρθρο 1 του Οργανικού Νόμου).

Το συνταγματικό περιβάλλον

Το Ελεγκτικό Συνέδριο ως αυτοτελής δικαιοδοτικός κλάδος

Θεμελίωση: Από τις αποφάσεις του Ελεγκτικού Συνεδρίου μπορεί να ανακύψουν συγκρούσεις δικαιοδοσιών και αμφισβητήσεις, αγόμενες ενώπιον του Ανώτατου Ειδικού Δικαστηρίου, όπως ακριβώς συμβαίνει με το Συμβούλιο της Επικρατείας και τον Άρειο Πάγο (άρθρο 100 παρ. 1 του Συντάγματος).

Συνέπειες: Εφόσον πρόκειται για ισότιμο, με τους άλλους δύο, δικαιοδοτικό κλάδο, οι διατάξεις για τη δικαιοδοσία του Ελεγκτικού Συνεδρίου πρέπει να ερμηνεύονται κατά τρόπο που, τουλάχιστον, να μη θίγει την ιδιότητά του αυτή και όχι στενά, όπως θα επιβαλλόταν αν επρόκειτο για ειδικό δικαστήριο.

Το συνταγματικό περιβάλλον

Η ενδεικτική απαρίθμηση των δικαιοδοτικών αρμοδιοτήτων του Ελεγκτικού Συνεδρίου στο άρθρο 98 του Συντάγματος

Θεμελίωση: Η πρόταξη της λέξης «ιδίως» στην παράγραφο 1 του άρθρου 98 του Συντάγματος.

Συνέπειες: Δεν αποκλείεται η ανάθεση, με νόμο, στο Ελεγκτικό Συνέδριο της εκδίκασης και άλλων κατηγοριών διαφορών ή υποθέσεων, πέραν όσων ρητώς προβλέπονται στο Σύνταγμα. Προκειμένου, ωστόσο, να μην ανατραπεί το τεκμήριο της αρμοδιότητας εκδικάσεως των διοικητικών διαφορών που θεσπίζεται από το άρθρο 94 παρ. 1 του Συντάγματος υπέρ του Συμβουλίου της Επικρατείας και των τακτικών διοικητικών δικαστηρίων, οι διαφορές ή υποθέσεις που μπορεί να ανατίθενται διά νόμου στο Ελεγκτικό Συνέδριο πρέπει να είναι συναφείς προς αυτές που διά ρητής συνταγματικής διατάξεως έχουν ανατεθεί σ' αυτό ή να προσιδιάζουν στη φύση και το χαρακτήρα του ως δημοσιονομικού δικαστηρίου.

Το συνταγματικό περιβάλλον

Οι κατηγορίες διαφορών που, κατά το άρθρο 98 του Συντάγματος, υπάγονται στη δικαιοδοσία του Ελεγκτικού Συνεδρίου

- Διαφορές από την απονομή συντάξεων.
- Διαφορές από τον έλεγχο των λογαριασμών των δημοσίων υπολόγων και των οργανισμών τοπικής αυτοδιοίκησης ή άλλων νομικών προσώπων.
- Διαφορές από την αστική ευθύνη δημοσίων υπαλλήλων.

Το συνταγματικό περιβάλλον

Το Ελεγκτικό Συνέδριο ως ανώτατο δικαστήριο

Θεμελίωση: Οι αποφάσεις του Ελεγκτικού Συνεδρίου δεν υπόκεινται σε έλεγχο από άλλο δικαστήριο (άρθρο 98 παρ. 3 του Συντάγματος).

Συνέπειες: Ο αναιρετικός έλεγχος, στις υποθέσεις της δικαιοδοσίας του Ελεγκτικού Συνεδρίου, έχει οργανωθεί από τον δικονομικό νομοθέτη εντός των κόλπων του ιδίου του Δικαστηρίου.

Οι δικαιοδοτικοί σχηματισμοί του Ελεγκτικού Συνεδρίου (άρθρο 3 ν. 4700/2020)

- **Ολομέλεια:** αρμοδιότητα εκδίκασης των αιτήσεων αναίρεσης κατά των (οριστικών) αποφάσεων των Τμημάτων.
- **Τμήματα:** αρμοδιότητα εκδίκασης των λοιπών ένδικων βοηθημάτων και μέσων.

Τα ένδικα βοηθήματα και μέσα

Τα ένδικα βοηθήματα

- Η έφεση
- Η αίτηση καταλογισμού
- Η αγωγή
- Η ανακοπή κατά πράξεων της διοικητικής εκτέλεσης
- Η αίτηση δίκαιης ικανοποίησης λόγω υπέρβασης της εύλογης διάρκειας της δίκης (σε μονομελή σύνθεση από Σύμβουλο ή Πάρεδρο)
- [Οι ανακοπές του άρθρων 933 επομ. ΚΠολΔικ]

Τα ένδικα βοηθήματα και μέσα

Τα ένδικα μέσα

- Η αίτηση αναίρεσης
- Η αίτηση αναθεώρησης
- Η ανακοπή ερημοδικίας
- Η τριτανακοπή
- Η αίτηση επανάληψης της διαδικασίας κατά απόφασης για την οποία κρίθηκε από το ΕΔΔΑ ότι εκδόθηκε είτε κατά παράβαση του δικαιώματος σε δίκαιη δίκη, είτε άλλης ρύθμισης ουσιαστικού δικαίου της ΕΣΔΑ.
- [Η αίτηση διόρθωσης απόφασης στην οποία παρεισέφρησαν λάθη γραφικά ή λογιστικά ή προφανείς ανακρίβειες ή το διατακτικό της διατυπώθηκε ελλιπώς]
- [Η αίτηση ερμηνείας απόφασης η οποία είναι ασαφής ή γεννά αμφιβολίες, υπό τον όρο ότι δεν μεταβάλλεται το διατακτικό της ερμηνευόμενης απόφασης]

Ειδικότερα για ορισμένα από τα ένδικα βοηθήματα

Η έφεση (άρθρα 111 – 117 ν. 4700/2020)

- **Αίτημα:** Διαπλαστικό (η ακύρωση ή μεταρρύθμιση της προσβαλλόμενης πράξης.)
- **Προσβαλλόμενες πράξεις:** (α) οι πράξεις που εκδίδονται από το Ελεγκτικό Συνέδριο κατά την άσκηση της ελεγκτικής αρμοδιότητας των οργάνων του, (β) οι εκτελεστές ατομικές διοικητικές πράξεις ή παραλείψεις, οι οποίες εκδίδονται ή συντελούνται στο πλαίσιο (αα) του ελέγχου των λογαριασμών των δημόσιων υπολόγων και των υποχρεών σε δημόσια λογοδοσία, (ββ) της απονομής των συντάξεων και της εκτέλεσης των συνταξιοδοτικών πράξεων ή αποφάσεων ή της πληρωμής των συντάξεων γενικά και (γγ) της αστικής ευθύνης των πολιτικών ή στρατιωτικών υπαλλήλων, καθώς και των υπαλλήλων των οργανισμών τοπικής αυτοδιοίκησης και λοιπών νομικών προσώπων δημοσίου δικαίου.
- **Εξουσία του Δικαστηρίου:** έλεγχος της προσβαλλόμενης πράξης κατά τον νόμο (και αυτεπαγγέλτως) και την ουσία.

Ειδικότερα για ορισμένα από τα ένδικα βοηθήματα

Η αγωγή (άρθρα 130 – 141 ν. 4700/2020)

Αίτημα: Η καταψήφιση ή αναγνώριση χρηματικής αξίωσης έναντι του Δημοσίου ή οργανισμού τοπικής αυτοδιοίκησης ή άλλου νομικού προσώπου δημοσίου δικαίου, απορρέουσας από έννομη σχέση δημοσίου δικαίου, στο πλαίσιο (α) του ελέγχου των λογαριασμών των δημόσιων υπολόγων και των υπόχρεων σε δημόσια λογοδοσία, (β) της απονομής των συντάξεων και της εκτέλεσης των σχετικών συνταξιοδοτικών πράξεων ή αποφάσεων ή της πληρωμής των συντάξεων γενικά και (γ) της αστικής ευθύνης των πολιτικών ή στρατιωτικών δημόσιων υπαλλήλων, καθώς και των υπαλλήλων των οργανισμών τοπικής αυτοδιοίκησης και των λοιπών νομικών προσώπων δημοσίου δικαίου.

Ειδικότερα για ορισμένα από τα ένδικα βοηθήματα

Η αγωγή

- Η μερική “επιβίωση” της διάκρισης ευθείας και αποζημιωτικής αγωγής στις εκδικαζόμενες από το Ελεγκτικό Συνέδριο διαφορές.
- Ο κανόνας της αυτοτέλειας της αποζημιωτικής αγωγής και οι εξαιρέσεις του.
- Οι συνέπειες, ως προς την αποζημιωτική αγωγή, της ευδοκίμησης της έφεσης κατά της ζημιογόνου συνταξιοδοτικής πράξης.

Ειδικότερα για την αίτηση αναίρεσης

Η αίτηση αναίρεσης ενώπιον της Ολομέλειας του Ελεγκτικού Συνεδρίου (άρθρα 165 – 178 ν. 4700/2020)

- Ως αίτηση αναίρεσης νοείται το ένδικο μέσο με το οποίο διώκεται η εξαφάνιση δικαστικής απόφασης για παράβαση κανόνα ουσιαστικού δικαίου ή για διαδικαστική (δικονομική) παράβαση, εφ' όσον οι παραβάσεις αυτές συνιστούν κάποια από τις περιοριστικώς απαριθμούμενες στον νόμο αναιρετικές πλημμέλειες.
- Οι λόγοι αναίρεσης:
 - α) υπέρβαση δικαιοδοσίας του Δικαστηρίου που εξέδωσε την προσβαλλόμενη απόφαση, (β) μη νόμιμη συγκρότηση ή κακή σύνθεσή του, (γ) παραβίαση ουσιώδους τύπου της διαδικασίας, (δ) εσφαλμένη ερμηνεία ή πλημμελή εφαρμογή του νόμου, (ε) παράβαση του δεδικασμένου, (στ) έλλειψη νόμιμης βάσης ή αναιτιολόγητο, (ζ) παραμόρφωση του περιεχομένου αποδεικτικού εγγράφου.

Ειδικότερα για την αίτηση αναίρεσης

**Η αίτηση αναίρεσης ενώπιον της Ολομέλειας του Ελεγκτικού Συνεδρίου
(άρθρα 165 – 178 ν. 4700/2020)**

Εσφαλμένη ερμηνεία ή πλημμελής εφαρμογή του νόμου: Ο αναιρετικός αυτός λόγος ιδρύεται αν έχει παραβιασθεί κανόνας του ουσιαστικού δικαίου. Αν, δηλαδή, ο κανόνας δεν έχει εφαρμοσθεί, ενώ συνέτρεχαν οι πραγματικές προϋποθέσεις για την εφαρμογή του ή το αντίστροφο, καθώς και αν έχει εφαρμοσθεί εσφαλμένα, η δε παραβίαση εκδηλώνεται είτε ως εσφαλμένη ερμηνεία, υπό την έννοια σφάλματος κατά την κατάστρωση της μείζονος πρότασης του δικανικού συλλογισμού, είτε ως πλημμελής εφαρμογή, υπό την έννοια της εσφαλμένης υπαγωγής.

Ειδικότερα για την αίτηση αναίρεσης

**Η αίτηση αναίρεσης ενώπιον της Ολομέλειας του Ελεγκτικού Συνεδρίου
(άρθρα 165 – 178 ν. 4700/2020)**

Παράβαση ουσιώδους τύπου της διαδικασίας: Αναφέρεται σε σοβαρές πλημμέλειες, ως προς την τήρηση των κανόνων για τον τρόπο διεξαγωγής της δίκης στο Τμήμα, συμπεριλαμβανομένων των διατάξεων που αφορούν την απόφαση αυτού, όπως η παρά τον νόμο κήρυξη ή μη κήρυξη ως απαράδεκτου του ένδικου βοηθήματος, η κατά παράβαση της απαγόρευσης του άρθρου 116 παρ. 5 ν. 4700/2020 χειροτέρευση της θέσης του εκκαλούντος, η μη συμμόρφωση του Τμήματος, στο οποίο αναπέμφθηκε μετ' αναίρεση η υπόθεση, με την αναιρετική απόφαση (άρθρο 176 παρ. 5 ν. 4700/2020), η μη λήψη υπόψη ουσιώδους ισχυρισμού, η μη λήψη υπόψη νομίμως προσκομισθέντων και επικληθέντων, προς απόδειξη τέτοιου (ουσιώδους) ισχυρισμού, αποδεικτικών μέσων κ.ά.

Ειδικότερα για την αίτηση αναίρεσης

**Η αίτηση αναίρεσης ενώπιον της Ολομέλειας του Ελεγκτικού Συνεδρίου
(άρθρα 165 – 178 ν. 4700/2020)**

Τα ελαττώματα της αιτιολογίας της αναιρεσιβαλλόμενης απόφασης ως παράβαση ουσιώδους τύπου της διαδικασίας: Ως αιτιολογία νοείται η έκθεση των πραγματικών περιστατικών, θετικών ή αρνητικών, που είναι στοιχεία της ελάσσονος πρότασης του δικανικού συλλογισμού, σε σχέση με την εφαρμογή κανόνα του ουσιαστικού δικαίου. Στερείται δε νόμιμης βάσης η απόφαση, αν από τις αιτιολογίες της δεν προκύπτουν τα αναγκαία για την υπαγωγή στη διάταξη που εφαρμόστηκε πραγματικά περιστατικά, με συνέπεια να καθίσταται ανέφικτος ο αναιρετικός έλεγχος της ορθής ή μη εφαρμογής της διάταξης αυτής.

Ειδικότερα για την αίτηση αναίρεσης

**Η αίτηση αναίρεσης ενώπιον της Ολομέλειας του Ελεγκτικού Συνεδρίου
(άρθρα 165 – 178 ν. 4700/2020)**

Παραμόρφωση του περιεχομένου αποδεικτικού εγγράφου: Ως παραμόρφωση νοείται η απόδοση από το δικαστήριο της ουσίας σε αποδεικτικό έγγραφο περιεχομένου καταδήλως διαφορετικού από το αληθινό, η εσφαλμένη, δηλαδή, ανάγνωσή του, εξαιτίας της οποίας το Τμήμα καταλήγει σε επιζήμιο για τον αναιρεσείοντα αποδεικτικό πόρισμα.